

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан
факультету іноземних мов

Судим В. Т.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СТАРОГРЕЦЬКОЇ МОВИ

*галузі знань 03. Гуманітарні науки
для спеціальності 035. Філологія
спеціалізації 035.08 Класичні мови і літератури (переклад включно)
факультету іноземних мов*

Історія старогрецької мови. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за галуззю знань 03. Гуманітарні науки, спеціальністю 035. Філологія : м. Львів, 2019.-12 с.

Розробники: Оліщук Р.Л. кандидат філологічних наук, доцент кафедри класичної філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри класичної філології
Протокол № 11 від «10» червня 2019 р.

Завідувач кафедрою

Чернюх Б. В.

«10» червня 2019 р.

Затверджено рішенням Вченої ради факультету іноземних мов 29 серпня 2019 р., протокол № 1.

©Оліщук Р. Л. 2019
© Львівський
національний
університет імені Івана
Франка, 2019

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни «Історія старогрецької мови»)

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 03-гуманітарні науки	нормативна
Модулів 2	Напрямок	Рік підготовки
Змістових модулів - 4	Спеціальність 035 філологія	4-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр
		7-8-й
		Лекції
		52 год.
Тижневих годин для денної форми навчання -2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота 68 год. ІНДЗ:
Самостійної роботи студента - 2		Вид контролю: іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: ознайомити студентів з фонетичними та граматичними особливостями грецьких діалектів.

Завдання: ознайомитися з нарисом історії старогрецької мови, писемністю Стародавньої Греції, засвоїти фонетичні та граматичні особливості основних грецьких діалектів.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

Знати: нарис історії старогрецької мови, відомості про писемність Стародавньої Греції, фонетичні та граматичні особливості основних грецьких діалектів; розуміти мову як систему комунікації у ході її історичного розвитку; теорії виникнення мови, періодизацію класичних мов, розвиток лексики, морфології та синтаксису старогрецької мови; основи порівняльного та порівняльно-історичного мовознавчих методів; методологію студій у галузі філології, термінологію та специфіку.

Вміти: читати та аналізувати твори старогрецьких авторів, написані на інших діалектах, крім аттичного; володіти практичними навичками інтерпретації та лінгвостилістичного аналізу оригінальних різножанрових текстів; використовувати отримані знання для написання наукового тексту, правильного підходу до філологічного дослідження.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I семестр

Модуль I

Змістовий модуль 1. Нарис історії старогрецької мови.

Тема 1. Індоевропейська прामова. Питання про батьківщину індоевропейців. Час розпаду індоевропейської прамови. Основні гілки індоевропейської мовної сім'ї. Місце грецької мови в сім'ї індоевропейських мов.

Тема 2. Загальногрецька прामова. Її хронологічні межі. Питання про міграцію предків греків з їх індоевропейської прабатьківщини і час їх приходу на Балканський півострів. Давньогрецький субстрат у старогрецькій мові.

Тема 3. Джерела вивчення історії старогрецької мови (етнографічні та літературні). Періодизація історії грецької мови.

Тема 4. Діалектне членування грецької мови. Початок членування загальногрецької мови на діалектні групи. Основні групи діалектів грецької мови класичної епохи: іонійська, еолійська, дорійська, аркадо-кіпрська, північно-західна.

Тема 5. Фонетико-морфологічні особливості основних грецьких діалектів.

Змістовий модуль 2. Писемність стародавньої Греції.

Тема 1. Грецький алфавіт. Походження алфавіту. Грецькі нововведення у семітський алфавіт. Поділ грецьких алфавітів на східно- та західно-грецькі. Зміни у східно-грецькому (іонійському) алфавіті та його запровадження в Аттиці. Напрямок письма. Поява надстрочних знаків і знаків пунктуації.

Тема 2. Грецький наголос. Види наголосу. Проклітики. Енклітики.

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Історична фонетика старогрецької мови.

Тема 1. Система голосних старогрецької мови. Доля індоєвропейських коротких голосних на грецькому ґрунті. Доля індоєвропейських довгих голосних на грецькому ґрунті.

Тема 2. Зміни голосних: скорочення та подовження голосних. Протетичні голосні. Анаптика.

Тема 3. Чергування голосних. Кількісне та якісне чергування.

Тема 4. Індоєвропейські короткі та довгі дифтонги та їх доля на грецькому ґрунті.

Тема 5. Система приголосних старогрецької мови. Індоєвропейські губні, зубні та придихові і їх доля на грецькому ґрунті. Індоєвропейські палатальні, велярні та лабіовелярні і їх доля на грецькому ґрунті.

Тема 6. Індоєвропейські сонанти та їх доля на грецькому ґрунті. Голосні «і», «и» у консонантній функції.

II семестр

Модуль 3

Змістовий модуль 4. Історична морфологія старогрецької мови.

Тема 1. Індоєвропейські граматичні категорії роду, числа та відмінка і їх доля на грецькому ґрунті.

Тема 2. Історія відмінкових закінчень іменників тематичної відміни.

Тема 3. Історія відмінкових закінчень іменників з основою на $\frac{1}{4}$.

Тема 4. Історія відмінкових закінчень іменників атематичної відміни. Приголосні основи.

Тема 5. Іменники атематичної відміни з основою на голосні.

Тема 6. Іменники атематичної відміни з основою на дифтонги.

Тема 7. Ступені порівняння прикметників.

Тема 8. Займенники. Вказівні, відносні, питальні та неозначені займенники.

Тема 9. Особові та присвійні займенники.

Тема 10. Дієслово. Презенс. Кореневий атематичний презенс без подвоєння. Дієслова є΄цц та є΄цї.

Тема 11. Аорист. Аорист тематичний та сигматичний.

Тема 12. Перфект. Первісне значення перфекта. Перфект без подвоєння. Дієслово о΄їда.

Тема 13. Майбутній час.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма										
	усього	У тому числі					усього	У тому числі			
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Нарис історії старогрецької мови.											
<i>Тема 1.</i> Індоевропейська прмова. Питання про батьківщину індоевропейців. Час розпаду індоевропейської прмови. Основні гілки індоевропейської мовної сім'ї. Місце грецької мови в сім'ї індоевропейських мов.	6,2	2				4,2					
<i>Тема 2.</i> Загальногрецька прмова. Її хронологічні межі. Питання про міграцію предків греків з їх індоевропейської прабатьківщини і час їх приходу на Балканський півострів. Давньогрецький субстрат у старогрецькій мові.	6,2	2				4,2					
<i>Тема 3.</i> Джерела вивчення історії старогрецької	6,2	2				4,2					

мови (етнографічні та літературні). Періодизація історії грецької мови.												
<i>Тема 4.</i> Діалектне членування грецької мови. Початок членування загальногрецької мови на діалектні групи. Основні групи діалектів грецької мови класичної епохи: іонійська, еолійська, дорійська, аркадо-кіпрська, північно-західна.	6,2	2				4,2						
<i>Тема 5.</i> Фонетико-морфологічні особливості основних грецьких діалектів.	6,2	2				4,2						
Разом – змістовий модуль № 1.	31	10				21						
Змістовий модуль 2. Писемність стародавньої Греції.												
<i>Тема 1.</i> Грецький алфавіт. Походження алфавіту. Грецькі нововведення у семітський алфавіт. Поділ грецьких алфавітів на східно- та західно-грецькі. Зміни у східно-грецькому (іонійському) алфавіті та його запровадження в Аттиці. Напрямок письма. Поява надстрочних знаків і знаків пунктуації.	6,2	2				4,2						
<i>Тема 2.</i> Грецький наголос. Види наголосу. Проклітики. Енклітики.	6,2	2				4,2						
Разом – змістовий	12,4	4				8,4						

модуль № 2.												
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Історична фонетика старогрецької мови.												
<i>Тема 1.</i> Система голосних старогрецької мови. Доля індоєвропейських коротких голосних на грецькому ґрунті. Доля індоєвропейських довгих голосних на грецькому ґрунті.	6,3	2				4,3						
<i>Тема 2.</i> Зміни голосних: скорочення та подовження голосних. Протетичні голосні. Анаптикса.	6,2	2				4,2						
<i>Тема 3.</i> Чергування голосних. Кількісне та якісне чергування.	6,2	2				4,2						
<i>Тема 4.</i> Індоєвропейські короткі та довгі дифтонги та їх доля на грецькому ґрунті.	6,3	2				4,3						
<i>Тема 5.</i> Система приголосних старогрецької мови. Індоєвропейські губні, зубні та придихові і їх доля на грецькому ґрунті. Індоєвропейські палатальні, велярні та лабіовелярні і їх доля на грецькому ґрунті.	6,3	2				4,3						
<i>Тема 6.</i> Індоєвропейські сонанти та їх доля на грецькому ґрунті. Голосні «і», «и» у консонантній функції.	6,2	2				4,2						
Разом – змістовий	37,5	16				25,5						

модуль № 3.												
Модуль 3												
Змістовий модуль 4. Історична морфологія старогрецької мови.												
<i>Тема 1.</i> Індоєвропейські граматичні категорії роду, числа та відмінка і їх доля на грецькому ґрунті.	3	2				1						
<i>Тема 2.</i> Історія відмінкових закінчень іменників тематичної відміни.	3	2				1						
<i>Тема 3.</i> Історія відмінкових закінчень іменників з основою на ¼.	3	2				1						
<i>Тема 4.</i> Історія відмінкових закінчень іменників атематичної відміни. Приголосні основи.	3	2				1						
<i>Тема 5.</i> Іменники атематичної відміни з основою на голосні.	3	2				1						
<i>Тема 6.</i> Іменники атематичної відміни з основою на дифтонги.	3	2				1						
<i>Тема 7.</i> Ступені порівняння прикметників.	3	2				1						
<i>Тема 8.</i> Займенники. Вказівні, відносні, питальні та неозначені займенники.	3	2				1						
<i>Тема 9.</i> Особові та присвійні займенники.	3	2				1						
<i>Тема 10.</i> Дієслово. Презенс. Кореневий атематичний презенс без подвоєння. Дієслова εἶμι та εἶπί.	3	2				1						
<i>Тема 11.</i>	3	2				1						

Аорист. Аорист тематичний та сигматичний.											
Тема 12. Перфект. Первісне значення перфекта. Перфект без подвоєння. Дієслово οἶδα.	3	2				1					
Тема 13. Майбутній час.	3	2				1					
Разом – змістовий модуль № 4.	35	26				13					
Усього годин	120	52				68					

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Індоєвропейська прмова. Питання про батьківщину індоєвропейців. Час розпаду індоєвропейської прмови. Основні гілки індоєвропейської мовної сім'ї. Місце грецької мови в сім'ї індоєвропейських мов.	2
2	Загальногрецька прмова. Її хронологічні межі. Питання про міграцію предків греків з їх індоєвропейської прабатьківщини і час їх приходу на Балканський півострів. Давньогрецький субстрат у старогрецькій мові.	2
3	Джерела вивчення історії старогрецької мови (етнографічні та літературні). Періодизація історії грецької мови.	2
4	Діалектне членування грецької мови. Початок членування загальногрецької мови на діалектні групи. Основні групи діалектів грецької мови класичної епохи: іонійська, еолійська, дорійська, аркадо-кіпрська, північно-західна.	2
5	Фонетико-морфологічні особливості основних грецьких діалектів.	2
6	Грецький алфавіт. Походження алфавіту. Грецькі нововведення у семітський алфавіт. Поділ грецьких алфавітів на східно- та західно-грецькі. Зміни у східно-грецькому (іонійському) алфавіті та його запровадження в Аттіці. Напрямок письма. Поява надстрочних знаків і знаків пунктуації.	2
7	Грецький наголос. Види наголосу. Проклітики. Енклітики.	2
8	Система голосних старогрецької мови. Доля індоєвропейських коротких голосних на грецькому ґрунті. Доля індоєвропейських довгих голосних на грецькому ґрунті.	2
9	Зміни голосних: скорочення та подовження голосних. Протетичні голосні. Анаптика.	2
10	Чергування голосних. Кількісне та якісне чергування.	2
11	Індоєвропейські короткі та довгі дифтонги та їх доля на грецькому ґрунті.	2

12	Система приголосних старогрецької мови. Індоевропейські губні, зубні та придихові і їх доля на грецькому ґрунті. Індоевропейські палатальні, веллярні та лабіовеллярні і їх доля на грецькому ґрунті.	2
13	Індоевропейські сонанти та їх доля на грецькому ґрунті. Голосні «і», «и» у консонантній функції.	2
14	Індоевропейські граматичні категорії роду, числа та відмінка і їх доля на грецькому ґрунті.	2
15	Історія відмінкових закінчень іменників тематичної відміни.	2
16	Історія відмінкових закінчень іменників з основою на ¼.	2
17	Історія відмінкових закінчень іменників атематичної відміни. Приголосні основи.	2
18	Іменники атематичної відміни з основою на голосні.	2
19	Іменники атематичної відміни з основою на дифтонги.	2
20	Ступені порівняння прикметників.	2
21	Займенники. Вказівні, відносні, питальні та неозначені займенники.	2
22	Особові та присвійні займенники.	2
23	Дієслово. Презенс. Кореневий атематичний презенс без подвоєння. Дієслова εἶμι та εἶμι.	2
24	Аорист. Аорист тематичний та сигматичний.	2
25	Перфект. Первісне значення перфекта. Перфект без подвоєння. Дієслово οὔδα.	2
26	Майбутній час.	2

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Спіранти. Виникнення глухих та дзвінких спірантів. Розвиток спірантів у позиціях перед і після плавних і носових. Спіранти перед нескладовим голосним і між двома приголосними.	6
2	Числівники. Кількісні та порядкові числівники.	8
3	Дієслово. Аспектно-часова система старогрецького дієслова. Три аспектних основи старогрецького дієслова: презенс, аорист, перфект. Первинні і вторинні особові закінчення.	14
4	Теперішній час. Атематичні форми презенса з подвоєнням. Кореневий презенс. Онсови теперішнього часу з носовою характеристикою. Презенс на -σκω) та -ie/-іо.	10
5	Аорист. Аорист атематичний. Неперехідні аористи на -ην, -θην	6
6	Перфект. Редуплікація в основі перфекта. Варіанти редуплікації. Перфект на -κα.	8
7	Способи дієслова: кон'юнктив, оптатив, імператив.	8
8	Іменні форми дієслова: інфінітив та дієприкметник.	8

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Підготовка рефератів про особливості грецьких діалектів з прикладами з авторів.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вибіркове контрольне опитування.

Іспит.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Corpus Inscriptiorum Graecarum.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Лурье С. Я. Основы исторической фонетики греческого языка с учетом языка микенских надписей. – Львов, 1961. – с. 96.
2. Шантрэн П. Историческая морфология греческого языка. – М., 1953. –340 с. Приложение: Боровский Я.М. Краткий очерк греческой фонетики. – С. 277-318.
3. Широков О. С. История греческого языка. – М., 1983. – 147 с.
4. Jurewicz O. Gramatyka historyczna języka greckiego. – Warszawa, 1999. – 329 s.

Допоміжна

1. Гамкрелидзе Т. В., Иванов В.В. Индоевропейский язык и индоевропейцы. – Издательство Тбилисского Университета. Тбилиси, 1984. –1328 с.
2. Казанский Н.Н. Диалекты древнегреческого языка. – Л., 1983. –100 с.
3. Савченко А.Н. Сравнительная грамматика индоевропейских языков. – М., 1974. – 410 с.
4. Семереньи О. Введение в сравнительное языкознание. – М.,1980. – 407 с.
5. Тронский И.М. Вопросы языкового развития в античном обществе. – Л., 1973. – 206 с.
6. Schwyzer E. Griechische Grammatik. - München, Beck, 1939-1953. – Bd. I – 844 s.; Bd. II – 740 s.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Інтернет.